

Waarom economen de toekomst niet kunnen voorspellen

“De financiële crisis van de laatste jaren past in een lange traditie. Als je de geschiedenis kent, weet je dat mensen voortdurend in dezelfde valkuilen stappen, dat het gedrag van mensen niet is te veranderen, maar dat je systemen hier wel veel beter op kunt aanpassen en dat de modellen die economen hanteren voltrekt ontoereikend zijn. Sterker nog, volgens die modellen kunnen crises helemaal niet voorkomen.”

TEKST WILLEM VREESWIJK

Dit zei Theo Kocken, hoogleraar risicomanagement aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, bij de besloten vertoning van de documentaire Boom Bust Boom aan jonge talenten van a.s.r.. De stichting New Financial Forum maakt dergelijke besloten vertoningen mede mogelijk. Eind vorig jaar vertoonde de stichting de documentaire in Amsterdam.

Samira Kassttar van NeXus, het jongeren netwerk binnen a.s.r., kondigde de documentaire aan, die is geschreven door Theo Kocken en Terry Jones, een van de leden van het legendarische Monty Python. De documentaire wordt gedistribueerd door Cardano Risk Management, het bedrijf dat Kocken in 2000 oprichtte. Met de documentaire willen de makers vooral laten zien dat mensen niets leren uit het

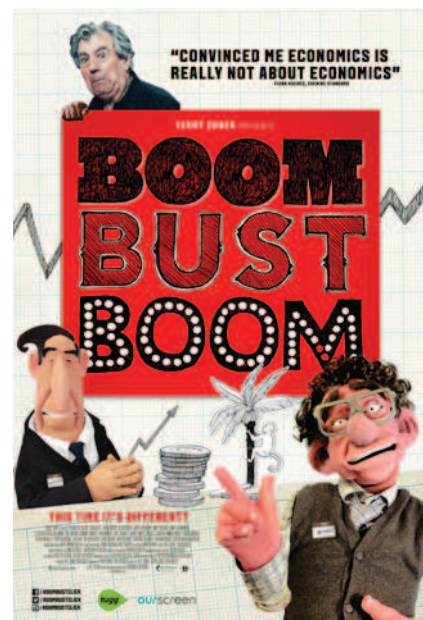
verleden, dat economen voorspellingen doen terwijl ze dat totaal niet kunnen en dat de economen niet moeten uitgaan van modellen maar van het menselijke gedrag.

BEGRIIP

Na afloop van de documentaire zei Kocken onder meer: “Juist door economie veel meer als gedragswetenschap te zien, kun je veel beter begrijpen hoe het systeem echt werkt en met dit be-

grip betere financiële systemen bouwen die meer rekening houden met het onvoorspelbare gedrag van mensen.

“APEN GAAN NET ZO
IRRATIONEEL MET
GELD EN BELONING
OM ALS MENSEN”

Boom Bust Boom is een film over ons inherent instabiele economische klimaat en hoe menselijk gedrag bijdraagt aan het ontstaan van de financiële crisis. Het is cruciaal dat we begrijpen wat er is misgegaan en hoe we de negatieve gevolgen van een grote financiële crisis kunnen beperken.”

GOEDE RAAD

Het debat met de hoogleraar was zeer levendig. De jongeren hadden veel vragen en waren vooral geïnteresseerd in goede raad of oplossingen om een nieuwe crisis te voorkomen. De documentaire maakt onder meer duidelijk dat mensen hetzelfde gedrag vertonen als apen, zo blijkt na jarenlang grondig onderzoek op Monkey Island voor de kust van Costa Rica. Op het eiland hebben de onderzoekers een apenmunt ingevoerd, de eerste niet-menselijke geldsoort. Apen blijken net zo irrationeel met geld en beloning om te gaan als mensen. Vandaar de conclusie van Kocken dat je vooral het systeem zal moeten veranderen om grote crises te helpen voorkomen. “Banken moeten weer kleiner worden en failliet kunnen gaan, een systeem moet zo worden ingericht dat extreme risico's niet meer voor kunnen komen, speculatie met reeel geld van burgers zou niet meer voor mogen komen, toezichhouders moeten een nieuwe rol krijgen en het vak economie zou op een totaal andere wijze moeten worden gedoceerd. Daarom is het goed dat steeds meer studenten opstaan en ander onderwijs willen. Zij geloven hun docenten niet langer die zeggen dat een crisis in feite helemaal niet kan voorkomen op grond van hun eigen modellen.”

BEWUSTWORDING

Volgens Kocken dragen discussies over de ins en outs van alle voorbije crises bij aan de verdere bewustwording. “We moeten leren inzien dat modellen de werkelijkheid niet kunnen voorspellen en dat diversiteit en flexibiliteit nodig zijn om nieuwe systemen te ontwerpen die extreme risico's kunnen uitsluiten.

Het zou vooral goed zijn dat economen en financiële dienstverleners durven erkennen dat we lang niet op alle vragen een antwoord hebben, maar dat dialoog en discussie ons verder helpen.” ■

Meer informatie: boombustclick.com

Wie de documentaire binnen het eigen bedrijf wil vertonen met na afloop een discussie met hoogleraar Theo Kocken, kan contact opnemen met Willem Vreeswijk van de stichting New Financial Forum: willem@willemvreeswijk.com.